

ISSN 2227-7404

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ імені П.Л. ШУПИКА

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СПІВРОБІТНИКІВ НМАПО
імені П.Л. Шупика**

**ВИПУСК 24
КНИГА 5**

Київ – 2015

24 випуск збірника наукових праць виходить у вигляді 5 книг. В п'ятій книзі висвітлені актуальні питання стоматології, педіатрії, психіатрії, судової медицини, гігієни і екології, фармацевтичної хімії і фармакології, технології ліків та організації фармацевтичної справи.

Збірник розрахований на стоматологів, педіатрів, психіатрів, лікарів судової медицини, гігієністів, сімейних лікарів, фармацевтів, а також на викладачів вищих навчальних медичних закладів.

Головний редактор: академік НАМН України, професор **Ю.В. Вороненко**

Науковий редактор: д.мед. н., професор **І.С. Зогуля**

Редакційна колегія: Бекетова Г.В. - д.мед.н., проф.; Бережний В.В. - д.мед.н., проф.; Біда В.І. - д.мед.н., проф.; Білоклицька Г.Ф. - д.мед.н., проф.; Біляков А.М. - д.мед.н., доц.; Борщевська М.І. - д.мед.н., проф.; Варивончик Д.В. - д.мед.н., проф.; Ветютнева Н.О. - д.фарм.н., проф.; Вишневська Л.І. - д.фарм.н., проф.; Войтенко Г.М. - д.мед.н., проф.; Гош Р.І. - к.біол.н., с.наук.с.; Гриценко О.М. - д.фарм.н., проф.; Давтян Л.Л. - д.фарм.н., проф.; Древіцька О.О. - д.мед.н., проф.; Дрогомирецька М.С. - д.мед.н., проф.; Івахно О.П. - д.мед.н., проф.; Калашніков А.А. - д.мед.н., проф.; Козлов С.В. - д.мед.н., доц.; Козярін І.П. - д.мед.н., проф.; Коритнюк Р.С. - д.фарм.н., проф.; Косаковський А.Л. - д.мед.н., проф.; Кузнецов В.М. - д.мед.н., проф.; Марушко Т.В. - д.мед.н., проф.; Марушко Ю.В. - д.мед.н., проф.; Мішалов В.Д. - д.мед.н., проф.; Мішиєв В.Д. - д.мед.н., проф.; Михайличенко Б.В. - д.мед.н., проф.; Охотнікова О.М. - д.мед.н., проф.; Павленко О.В. - д.мед.н., проф.; Пилягіна Г.Я. - д.мед.н., проф.; Пишинов Г.Ю. - д.мед.н., проф.; Полька Н.С. - член-кор. НАМНУ, проф.; Пономаренко М.С. - д.фарм.н., проф.; Проданчук М.Г. - член-кор. НАМНУ, проф.; Ревенок О.А. - д.мед.н.; Савичук Н.О. - д.мед.н., проф.; Сільченко В.П. - д.мед.н., проф.; Тимофєєв О.О. - д.мед.н., проф.; Тіхонов О.І. - д.фарм.н., проф.; Трохимчук В.В. - д.фарм.н., проф.; Филипчук О.В. - д.мед.н., доц.; Хворост О.П. - д.фарм.н., проф.; Чуприков А.П. - д.мед.н., проф.; Шунько Є.Є. - д.мед.н., проф.

РЕКОМЕНДОВАНО: Вченою радою Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України, Протокол № 6 від 10.06.2015

АТЕСТОВАНО

Вищою атестаційною комісією України, Постанова Президії ВАК України від 10.02.2010, № 1-05/1 медичні, фармацевтичні науки

ПЕРЕРЕЄСТРОВАНО

Департаментом атестації кадрів вищої кваліфікації, Наказ Міністерства освіти і науки України № 528 від 12.05.2015, медичні, фармацевтичні науки

Збірник включено в наукометричні бази даних: міжнародна наукометрична база «Google Scholar», реферативна база даних «Україніка наукова».

Збірник реферується Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України.

Друкується згідно свідоцтва про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції – серія ДК №3617

Видається збірник з 1999 року, засновник та видавець: Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика. Періодичність виходу - чотири рази на рік.

Відповідальна за комплектування, редагування та випуск: к.біол.н., с.наук.с. **Р.І.Гош**

Комп'ютерне упорядкування та верстка: **Н.В.Козаченко, О.Є.Смаглюк**

Редагування англійського резюме: к.мед.н., доцент **Л.Ю. Лічман**

Рецензенти: **М.Л.Сятиня** – д.фарм.н., професор;

М.С.Пономаренко – д.мед.н., професор.

Редакційна колегія зберігає авторський текст без істотних змін, звертаючись до коректування в окремих випадках.

Відповідальність за вірогідність фактів, цитат, прізвищ, імен та інших даних несуть автори.

ЗМІСТ

Ю.В.Вороненко, І.С. Зозуля, А.Л.Косаковський, Р.І. Гош, О.Є.Смаглюк, Н.В.Козаченко ЗАСОБИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ АКАДЕМІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИЧНУ ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я Повідомлення 1.....	5
Ю.В.Вороненко, І.С. Зозуля, А.Л.Косаковський, Н.Г. Гойда, Р.І. Гош, О.Є.Смаглюк, Н.В.Козаченко ЗАСОБИ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ СПІВРОБІТНИКІВ АКАДЕМІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРАКТИЧНУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я Повідомлення II.....	13
ФАРМХІМІЯ ТА ФАРМАКОГНОЗІЯ	
А.І. Абу Шарк, П.О. Безуглий, Г.О. Бур'ян СИНТЕЗ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ В РЯДУ ПОХІДНИХ 2-ГІДРОКСИ-4-ОКСО-7-МЕТИЛ-4Н-ПІРИДО [1,2 - α]ПІРИМІДИН-3- КАРБОНОВОЇ КИСЛОТИ.....	21
І.М. Білай, К.В. Александрова, Д.М. Данільченко, С.В. Левіч, Є.О. Михайлюк, О.В. Гетало, *А.О. Остапенко ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСТРОЇ ТОКСИЧНОСТІ ПОХІДНИХ 3-БЕНЗИЛ-8- МЕТИЛКСАНТИНУ	27
І.М. Білай, Є.О. Михайлюк, В.В. Парченко, О.І. Панасенко, Є.Г. Книш АНТИЦИТОЛІТИЧНА ДІЯ 4-АМІНО-5-(ФУРАН-2-ІЛ)-4Н-1,2,4-ТРИАЗОЛ-3- ТІОЛУ ЗА УМОВ ТЕТРАХЛОРМЕТАНОВОГО ГЕПАТИТУ ПРИ РІЗНОМУ РЕЖИМІДОЗУВАННЯ.....	32
Н.В.Бородіна, В.М.Ковальов ДОСЛІДЖЕННЯ СИРОВИНИ ТА ЕКСТРАКТУ SALIX VIMINALIS L.....	36
Н.В. Бородіна, В.М. Ковальов, О.О. Стремоухов ВИВЧЕННЯ ЛЕТКИХ СПОЛУК ОСИКИ.....	43
Н.Є. Бурда, Б.М. Кливняк, Я.В. Рожковський, І.О. Журавель ВИЗНАЧЕННЯ РУТИНУ В СИРОВИНІ ЯКІРЦІВ СЛАНКИХ.....	49
Т.А. Буткевич, В.П. Попович ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ПЕРИФЕРИЙНОЇ КРОВІ МИШЕЙ ПРИ ПЕРОРАЛЬНОМУ ВВЕДЕННІ СУХОГО ПОРОШКУ БІОМАСИ FLAMMULINA VELUTIPES.....	53
В.В. Вельма ДОСЛІДЖЕННЯ ФЛАВОНОЇДІВ В КОРЕНЯХ ПЕТРУШКИ ЛИСТКОВОЇ ТА КОРЕНЕВОЇ.....	57
Н.О. Ветютнева, М.В. Римар, В.М. Мінарченко, Г.В. Загорій, Л.Б. Пилипчук, Н.А. Марусенко, Ш.А. Макія ДОСЛІДЖЕННЯ ТВЕРДИХ ДИСПЕРСНИХ СИСТЕМ ІБУПРОФЕНУ З ВИСОКОМОЛЕКУЛЯРНИМИ СПОЛУКАМИ МЕТОДОМ ЕЛЕКТРОННОЇ МІКРОСКОПІЇ.....	61
Т. М. Гонтова, М.Ю. Золотайкіна ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ У КВІТКАХ ТА ЛИСТКАХ ПИЖМО ЗВИЧАЙНОГО.....	67
3б. наук. праць співробіт. НМАПО імені П.Л.Шуплика 24 (5)/2015	411

Н.О. Романенко, О.С. Головченко, В.А. Георгіянец ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ЦИПРОФЛОКСАЦИНУ ГІДРОХЛОРИДУ З СОЛЯМИ ЗАЛІЗА МЕТОДОМ УФ – СПЕКТРОФОТОМЕТРІЇ.....	206
Є.А. Романенко, О.М. Кошовий, А.М. Комісаренко, С.Ю. Штриголь ФІТОХІМІЧНЕ ВИВЧЕННЯ РІДКОГО ЕКСТРАКТУ ТРАВИ КРОПИВИ СОБАЧОЇ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ЙОГО ПСИХОТРОПНОЇ АКТИВНОСТІ.....	212
О.А. Рубан, Т.Є. Колісник, Г.Д. Сліпченко, І.В. Ковалевська ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ СУХОГО ЕКСТРАКТУ ДЛЯ РОЗРОБКИ НОВОГО ПРОТИДІАБЕТИЧНОГО ПРЕПАРАТУ.....	218
Н.Б. Саидов, В.А. Георгіянец СИНТЕЗ НОВИХ ПРОИЗВОДНЫХ 3-МЕРКАПТО-4-АМИНО- 5-ТРИФТОРМЕТИЛ-4Н-1,2,4-ТРИАЗОЛА И ПРОГНОЗ ИХ ФАРМАКОЛОГИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ.....	223
О.Є.Струс ДОСЛІДЖЕННЯ КАРБОНОВИХ КИСЛОТ САПРОПЕЛЮ МЕТОДОМ ХРОМАТО-МАС-СПЕКТРОСКОПІЇ.....	228
О.Ю.Ткачук, Л.І. Вишневська, Т.М. Зубченко, В.І. Горлачова ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ ЛЕТКИХ СПОЛУК МОРКВИ ДИКОЇ НАСІННЯ, РОМАШКИ КВІТОК, КУКУРУДЗИ СТОВПЧИКІВ З ПРИЙМОЧКАМИ.....	234
Т.В. Упир, Г.П. Зайцев, О.М. Кошовий, А.М. Комісаренко ФЕНОЛЬНИЙ СКЛАД РІДКОГО ЕКСТРАКТУ З ПАГОНІВ LEDUM PALUSTRE	239
Ю.А. Федченкова, О.П. Хворост ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕЯКИХ ФЕНОЛЬНИХ СПОЛУК БРУНЬОК ТА ЛИСТЯ ВІЛЬХИ КЛЕЙКОЇ.....	243
О.О. Цуркан, Є.П. Делян ВИВЧЕННЯ КОМПОНЕНТНОГО СКЛАДУ ЛЕТКИХ СПОЛУК ТРАВИ ОСОТУ ГОРОДНОЇГО (SONCHUS OLERACEUS L.) З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ ГАЗОВОЇ ХРОМАТОГРАФІЇ З МАС-ДЕТЕКЦІЄЮ.....	248
І.С. Чолак ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АДАПТОГЕННОЇ ДІЇ ВОДНОГО ЕКСТРАКТУ «СОФОРА».....	254
В.О. Шевченко, В.С. Бондар, С.М. Ролік, С.О. Поветкін ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІМЕРНОГО ПЕРВИННОГО ПАКУВАННЯ У ВИРОБНИЦТВІ ПАРЕНТЕРАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ.....	257
Л.І. Шульга МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИБОРУ СКЛАДОВИХ РОСЛИННОГО ЗБОРУ.....	262
ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМСПРАВИ	
І.М. Білай, Р.В. Стець, В.Р. Стець СИСТЕМА ФАРМАКОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ: РЕЗУЛЬТАТИ 2013 РОКУ.....	267

ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМСПРАВИ

УДК: 615.012/015.004.58

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2015

І.М. Білай, Р.В. Стець, В.Р. Стець

СИСТЕМА ФАРМАКОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ: РЕЗУЛЬТАТИ 2013 РОКУ

Запорізький державний медичний університет,

Регіональне відділення Департаменту післяреєстраційного нагляду
ДП «Державний експертний центр МОЗ України», м. Запоріжжя

Вступ. Система фармакологічного нагляду – це державна система збору даних, яка на підставі отриманої інформації про побічні дії/реакції на лікарські засоби в умовах їх звичайного застосування забезпечує прийняття відповідних регуляторних рішень щодо ліцензованих лікарських засобів. Інформація про побічні дії/побічні реакції медикаментів повинна надходити від лікарів лікувально-профілактичних установ до регуляторних органів.

Мета. Загальна оцінка стану діяльності фармакологічного нагляду.

Матеріали. У статті наведено аналіз отриманої інформації про реєстрованих лікарями побічні дії/реакції лікарських засобів при їх медичному застосуванні в Запорізькій регіоні за 2013 рік.

Результати. Відображені результати діяльності лікувально-профілактичних установ. Авторами проведена статистична обробка частоти різних видів побічних дій/побічних реакцій лікарських засобів. Виявлено основні недоліки організації моніторингу безпечного застосування ліків.

Ключові слова: фармакологічний нагляд, стан діяльності, загальна оцінка, результати.

Вступ. Проблема безпеки лікарських засобів (ЛЗ) в останні роки стала однією з найактуальніших проблем охорони здоров'я у світі [2, 5]. Це викликано появою безлічі препаратів з високою біологічною активністю, застосування яких може супроводжуватися виникненням побічних реакцій різних за проявом та ступенем тяжкості, зростанням сенсibilізації людей до хімічних і біологічних речовин, нераціональним застосуванням ліків, з використанням недоброякісних препаратів.

Система фармакологічного нагляду – це державна система збору даних, яка на підставі отриманої інформації про побічні дії/реакції на лікарські засоби в умовах їх звичайного застосування забезпечує прийняття відповідних регуляторних рішень щодо ліцензованих лікарських засобів [1].

Основним методом отримання інформації про побічні дії / побічні реакції лікарських засобів (далі ПД / ПР ЛЗ) являється метод спонтанних повідомлень про ПД / ПР ЛЗ, який є простим і недорогим. Він дозволяє враховувати всі ПР у всіх груп пацієнтів. З його допомогою накопичується інформація про безпеку

ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМСПРАВИ

ЛЗ, що знаходяться на фармацевтичному ринку країни. Цей метод дає можливість враховувати ПР, що розвиваються у госпіталізованих та амбулаторних хворих, як на рецептурні, так і на безрецептурні препарати. Крім того, метод спонтанних повідомлень дає можливість отримувати попередні дані про частоту виникнення ПР і ступеня ризику, відзначати рідкісні і несподівані ПР, а також механізм деяких ПР та групи ризику при застосуванні ЛЗ.

Згідно нормативним вимогам кожен лікар при підозрі на виникнення ПД / ПР ЛЗ зобов'язаний оформити карту-повідомлення – форма 137/о в обумовлений термін – 48 годин для серйозних та непередбачених ПД/ПР та 15 діб для всіх інших [3, 4].

Мета. Провести аналіз отриманої інформації про ПД / ПР ЛЗ при їх медичному застосуванні, які були зареєстровані лікарями в Запорізькому ре-регіоні.

Матеріали та методи. Аналізу піддавалися дані карт-повідомлень (форма 137/о), надіслані лікарями м. Запоріжжя та Запорізької області в Регіональне відділення Департаменту післяреєстраційного нагляду ДП «Державний експертний центр МОЗ України». Дані з карт-повідомлень вносились в форму 69-здоров (затверджена наказом МОЗ України № 1005 від 29.12.2011) та в подальшому аналіз проводився за допомогою фільтрів в програмному забезпеченні Excel компанії Microsoft.

Результати та їх обговорення. За вказаний період в м. Запоріжжі та Запорізькій області зареєстровано 936 випадків ПР / ПД ЛЗ. З них 228 (24,4%) форм 137/о не підлягали аналізу у зв'язку з грубими порушеннями при заповненні. 708 випадків, що залишилися були проаналізовані. Повідомлення були направлені з 66 лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ) м. Запоріжжя та області, що складає 54,1% від загальної кількості ЛПЗ (від 122) у Запорізькій області. Найбільшу активність проявили наступні ЛПЗ: Запорізький обласний протитуберкульозний диспансер – 20,12%, Запорізька обласна лікарня – 12,14%, Запорізька міська лікарня №9 – 5,11%, Запорізька центральна районна поліклініка Хортицького району – 3,99%, Вольнянська ЦРЛ і Запорізький центр боротьби зі СНІДом по 3,83%.

В анамнезі ПР мали місце у 6,9% пацієнтів, у всіх випадках вони носили алергічний характер. У 7-и з них ПР носила перехресний характер з попередньою (ампіцилін - цефазолін, тетрациклін - доксициклін). Основна маса препаратів, що викликали ПД / ПР, застосовується в кардіологічній практиці (31,1%), з яких провідним виявився пентоксифілін (трентал, агапурін) - 4,9% та ІАПФ - 7,6%. На другому місці за частотою виникнення були антибактеріальні препарати (18,4%), з яких найбільш часто викликали ПР фторхінолони (5,1%). ПД/ПР алергічного характеру мали місце у 152-х пацієнтів (21,5%). Аналізуючи карти повідомлень про ПД / ПР ЛЗ, не завжди вдається чітко визначити характер зовнішніх проявів алергічних реакцій (різні форми сипи), що, по всій видимості, пов'язано з відсутністю можливості своєчасної консультації дерматолога або алерголога в кожному лікувально-профілактичному закладі, а лікарі не завжди правильно визначали характер висипу. Прояви з боку шлунково-кишкового тракту (диспепсія, болі в епігастрії, нудота, порушення стулу, сухість у роті) відзначалися у 133 осіб (18,8%), прояви з боку органів дихання (задишка за рахунок бронхообструкції, кашель) - у 120 (16,9%), сечовидільної системи (олігурія, зміни в лабораторних даних) – у 8 (1,2%), місцево-подразнюючий ефект (реакція у місці введення) - у 52

(7,3%), психогенна реакція (збудження, загальмованість, порушення сну, неспокій) - у 72 (10,2%), реакція судин мікроциркуляторного русла (відчуття жару, почервоніння шкіри обличчя та ін. частин тіла) – у 72 (10,2%); реакції з боку серцевої діяльності: біль за грудиною, напад стенокардії - у 68 (6,7%), порушення серцевого ритму (тахі- і брадикардія, аритмія, відчуття перебоїв) - у 89 (12,9%), синдром «обкрадання» - у 4 осіб (0,6%), гемодинамічні порушення (підвищення і зниження артеріального тиску) – у 87 (12,3%), гіпертермія, озноб – у 105 (14,9%), загальноневрологічні розлади (головний біль, запаморочення, слабкість, тремор) – у 201 (28,4%). У 20-и пацієнтів (2,8%) були відзначені зміни в лабораторних показниках, які, на думку лікарів були пов'язані з прийомом конкретного препарату. ПР, однозначно пов'язаних із взаємодією ЛЗ, поліпрагмазією, відзначено не було. Так, ще 1 препарат (крім того, що викликав ускладнення фармакотерапії), отримували 56 пацієнтів (8%); 2 препарату - 217 осіб (30,7%), 3 препарату - 177 (25%), 4 препарату - 45 (6,4%), більше 4-х – 8 (1,2%).

Синдрому «відміни», тератогенних, ембріотоксичних, канцерогенних побічних реакцій ЛЗ не було зареєстровано.

Висновки. Система фармакологічного нагляду досить ефективно функціонує в м. Запоріжжі та Запорізькій області. Кількість зареєстрованих випадків виникнення ПД / ПР ЛЗ відповідає показникам ВООЗ. Однак, зберігається високий рівень не якісно заповнених форм-повідомлень 137/о. І, на жаль, у багатьох керівників ЛПЗ ще немає розуміння важливості поставленого завдання: захистити наше населення від неефективних і фальсифікованих препаратів. Так, за весь 2013 рік не надійшло жодного повідомлення про ПР / ПД ЛЗ від 45,9% ЛПЗ Запорізької області.

Література

1. О.В. Здійснення фармаконагляду – наша спільна компетенція. / О.В. Матвєєва, В.П. Яйченя, І.О. Логвіна // «Ваше здоров'я» медична газета України. - 2013.– №13-14 (1192 - 1193). –С.19.
2. Значення фармаконагляду при вирішенні питань ефективного та безпечного застосування ліків / О.О. Нагорна, О.В. Матвєєва, В.П. Яйченя та інші // «Новости медицины и фармации». - 2014. – №7-8 (499-500). –С.14-15.
3. Наказ МОЗ України №898 від 27.12.2006 «Про затвердження Порядку здійснення нагляду за побічними реакціями лікарських засобів, дозволених до медичного застосування». – 3 с.
4. Наказ МОЗ України №857 від 31.10.2012 «Про своєчасне надання інформації про випадки побічних реакцій та/або відсутності ефективності лікарських засобів працівниками закладів охорони здоров'я». – 1 с.
5. Матвєєва О.В. Побічні реакції на лікарські засоби як одна з лікопов'язаних помилок та їхній зв'язок із медичною помилкою / О.В. Матвєєва, А.Б. Зіменковський, В.П. Яйченя // Журнал «Рациональная фармакотерапия». – 2013. – №1. –С. 5-17.